

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Caput VI. Continuatio Autoritatum, circa solemnem Publicationem
Canonum in locis, ubi servandi sunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

expedire. Notanda hæc verba, convocato Clero. Ad hoc enim fiebat specialis Cleri convocatio, ut cuique, cuius intererat, Constitutio innosceret.

Non præmittenda alia Objectio, quæ fieri potest, contra id quod dictum est, Concilium *Cognacense*, Anno 1262. celebratum, omnium primum videri, quod publicationis iterationem præceperit. Hæc autem desumitur ex Synodo Diœcesis suffraganeæ, *Durban dictæ*, in Provincia *Eboracensi* habitæ, An. 1255. in qua huiusmodi iteratio his verbis injungitur. *Istas autem sententias quater in Anno, scilicet in majoribus festis anni, & solemniter volumus publicari.* Sed hæc Objectio facile solvitur, cum hic de Synodo agatur, & de Concilio sermo supra factus est.

Objici etiam posset contra Publicationis necessitatem, quod plurima Concilia, etiam Generalia, illam non necessariam judicaverint, cum illam non præceperint: & inter alia, allegari possent Concilium *Viennense*, sub CLEMENTE V. Concilium *Pisanum*, *Constantiense*, *Florentinum*, *Lateranense V.* Immo *Tridentinum*. Sed hæc Objectio ex silentio petita, vana, frivolaque videtur; cum illud provenire possit ex eo quod ea, quæ de Jure Communi sunt, subintelligi multoties soleant, quod sperandi justa erat causa, fore, ut Episcopi ultrò, spontè, solo zelo ducti, illorum Decreta promulgarent.

Est Concilium *TRIDENT.* Cap. I. Sess. XXIV. de *Reform. Matrim.* jussit, ut pluries promulgaretur Decretum suum contra *Clandestina Matrimonia*, & Cap. 16. Sess. XXIII. de publicatione frequenti Decreti circa *Residentiam Pastorum* caverit; collocatur tamen inter Concilia, quæ suorum Decretorum promulgationem disertis verbis non præceperunt, idque, quia de generali promulgatione tacuit. Hoc autem hinc evenisse videtur, quod executionem summo Pontifici potissimum commisit, dimisitque, & publicationis cura ad executorem spectat: quæ ratio ad alia Concilia, quæ de Publicatione siluerunt, extendenda est.

CAPUT SEXTUM.

Continuatio Autoritatum, circa solemnem Publicationem Canonum, in locis, ubi servandi sunt.

TOT superiunt citanda testimonia Conciliorum de huiusmodi Publicatione, ut in immensum cresceret hæc Collectio, si singula suis verbis referrentur. Idcirco illa indicare sufficiat cum notis necessariis. Hæc autem sunt: I. Concilium *Coloniense*, Anni 1423.; II. Concilium *Senense* ejusdem Anni C. 36. III. Concilium *Copenegham* 1425. IV. Synodus *Frisinghensis* 1440. Cap. ult. V. Concilium *Andegavense* 1448. Cap. 16. VI. Concilium *Toletan.* 1473. C. 28. VII. Concilium *Senon.* 1528. VIII. Concilium *Mogunt.* 1549. C. 104. IX. Concilium *Treverense* eodem anno. X. Concilium *Narbon.* 1551. C. 66.

His adjicienda Constitutiones *BENEDICTI XII.* circa Reformationem *Canonicorum Regularium S. Augustini*, An. 1339. Constitutiones *HENRICI*, *Cantuariensis Archiepiscopi* An. 1423. *Reformationes Cleri Leodiensis* approbata à *NICOLAO V.* 1448. Hæc enim omnia præcipiunt, ut sua Decreta publicentur in locis, ubi observanda sunt.

Quamvis Concilium *Basiliense* publicationem Decretorum suorum expressè non caverit, promulgata tamen sunt in Ecclesiis, quæ illa receperunt: Talis est 10. *Ecclesia Gallicana*, cujus *Pragmatica Sanctio*, ex his Decretis composita, promulgata & registrata fuit in omnibus *Parlamentis* tunc existentibus, tanquam *Lex Regni*.

Talis 20. *Ecclesia Germanica*, quæ eadem Decreta promulgavit in pluribus Conciliis Provincialibus, ac in Synodo Diœcesanis. Hoc modo publicata fuerunt in Provincia *Salzburgenfi*, ut patet ex *Cap. 25.* Synodi *Frisinghens.* Ibidem enim legitur, illam coactam ad

publicationem Decretorum *Basiliensium*, mox receptorum à Natione Germanicâ; fitque expressa mentio omnium eorum, quæ in citata *Pragmatica Sanctione* memorantur, additis nonnullis restrictionibus, quarum præcipua est abrogatio integra Præventionis in VI. Mensibus, qui Ordinariis conceduntur ad collationem, aliamve Provisionem Beneficiorum. His Conciliis & Synodis, quæ Decreta *Basiliensia* promulgaverunt, adjiciendum est Concilium *Avenionense*, An. 1425. habitum, à Cardinali *Fuxensi*, Archiepiscopo *Arelatensi*, ac Legato *Avenionensi*: mandavit siquidem publicationem Decreti de *Conceptione Immaculata*, ab illo conditi, faciendam in omnibus, singulisque Diœcesibus Episcoporum, à quibus Concilium constabat, in proxima futura cujusque Diœcesis Synodo.

Concilium *Narbonense* An. 1551. celebratum, supra citatum, diem præfixit ad publicationem suorum Decretorum in Synodo Diœcesana.

In eodem *Canone* observanda etiam protestatio, quam facit, se noluisse derogare ullis Conciliis, sive Generalibus, sive Provincialibus, receptis, firmatisque per usum. His enim verbis supponit Decreta Conciliorum vim suam partim recipere ab usu.

Ad eandem necessitatem publicationis Canonum, in locis faciendæ, ubi servandi sunt, probandam, jam pluries, & à pluribus adhibitum est argumentum petitum ex eo, quod Pontifices & Episcopi Galliæ instarunt apud Regem, ut Concilii *Tridentini* Decreta publicari mandaret. Validum & convincens est utique, ac facillimum esset, quæ sit ejus vis, explicare ex circumstantiis personarum, temporum, & locorum. Sed vanus foret labor, cum nullus sit rationis compos, qui hoc non sentiat ipsâ solâ terminorum propositione. Idcirco, omiâ hujus facti ponderatione, perpensioneque, hoc unum considerabitur, Episcopos Galliæ illa Decreta, prout poterunt, publicasse, cum non possent, ut voluissent, promulgare. Hoc patet ex Conciliis Provincialibus ab illis celebratis, nec non ex Statutis Synodalibus, in quibus, nedum hujus Concilii doctrina, sed & disciplina inserta est. Plura ad id illos impulerunt.

1. Decretorum utilitas, necessitasque. 20. Concilii mens indicata Decretis duobus, quibus frequens illorum publicatio præcipitur. Jam supra citata sunt, & allata ratio hujus præcepti, petita ex peculiari illorum conditione, itidemque manifestata *Cap. 2.* Sess. xxv. in quo omnium Decretorum suorum publicationem implicite præcipit, dum illorum receptionem, in proximo Concilio cujusque Provinciæ celebrando, faciendam injungit.

Frustrâ objiceretur *PIUM IV.* qui mentem Concilii *Tridentini* melius nosse potuit, quam quivis alius, cum per tres annos illud rexerit, ab anno 1560. ad annum 1563., insinuare illius Decretorum vim à Publicatione nullo modo pendere; consultus siquidem, circa tempus, quo illa obligare inciperent, respondet, quod extrâ Romam id fiet 1. die Maii 1564. tribus scilicet mensibus post confirmationem in Consistorio, nullâ factâ mentione Publicationis, quam si necessariam duxisset, ex Concilii mente, jussisset, & tempus illud, à die publicationis incipiendum, declarasset. Facillimè huic Objecto fieret factis.

10. Qui nimis probat, nihil probat. Hæc autem Objectio nimium probat: cum hinc sequeretur, quod non solum publicationi Conciliorum, in locis, quæ illorum Decretis subjiciuntur, necessaria non esset; sed etiam nec illa opus esse in locis, ubi celebrantur, nec illis in quibus confirmantur; cum de ulla publicatione *PII IV.* mentionem non faciat.

20. Bimestre tempus, quo illorum Decretorum vim suspendit, concessum non est, aut esse videtur, nisi ad publicationem in locis faciendam, sine quâ sufficiens illorum cognitio haberi non potest: nec consequenter obligandi vim habere, cum *Lex* obligare

gare nequeat, nisi eos, qui eam sufficienter norunt, aut nosse potuerunt; quod sola publicatione præstari potest.

30. Sanctus *Carolus Borromeus*, nepos *Pii*, ipsius Coadjutor, cooperatur circa benè gesta Avunculi in *Concilio Tridentino*, ideòque utriusque mentem apprimè callens, in fine cuiusque suorum Conciliorum *Mediolanensium*, declaravit, sacrum Concilium *Tridentinum* voluisse, sicuti & prudentia, ut Decreta sua, per loca ipsis subiecta promulgarentur, potissimum in Synodis Diœcesanis: *Unusquisque præterea Episcopus ea in proxima Synodo, ad præscriptum sacrorum Canonum, & Concilii Tridentini, promulgari jubebit.*

Porro, cum Decreta Conciliorum Generalium sint multò majoris momenti, quàm Decreta Conciliorum Provincialium, non dubium quin colligi possit, Concilium *Tridentinum* voluisse, ut sua Decreta in Synodis Diœcesanis publicarentur, ex eo quòd præceperit id fieri de Decretis Conciliorum Provincialium.

Idem inferri potest ex curia, quam habuerunt alia Concilia Provincialia, post Concilium *Tridentinum* celebrata, circa publicationem Canonum à se conditorum. Illinc enim hæc convocata fuere in executionem illius Decretorum; ideòque sua Decreta, quoad fieri potuit, his conformarunt: instinc verò iusserunt, ut sua, in singulis Provinciæ Diœcesibus, promulgarentur. Sunt etiam nonnulla, quæ fenserunt, quod hoc præcipuè modo utilia & fructuosa futura essent. Hujus generis, inter alia, est Concilium *Bituricensis*, relatum Conc. Tom. xv. Præses enim hujus Concilii, post recepta à Cardinalibus illius Decreta, remisit Suffraganeis, ut illa promulgarent, asserens, se id facere, ne accusaretur neglexisse maximam sui officii partem: *Quæ, ut ad Dei omnipotentis gloriam & sinceram Ecclesiæ disciplinam, ea statim ad vos transmittenda curavimus, ne, quod mali poëta faciunt, extremum actum (ut est in proverbio) præcipuam nempe potissimamque laboris nostri partem neglexisse videamur. Agite ergo fratres ea apud vos vestrosque publicari curate.*

Decretum V. Concilii *Mediolanensis II.* An. 1569. habiti; suppeditat duo argumenta de necessitate publicandi Canones, per loca illis subiecta. Prius sumitur ex Ecclesia Romana: *Posterius*, ex Ecclesia *Mediolanensi*. Nam præcipiens Episcopus, ut Bullas in Diœcesi suâ quisque publicet, intrâ duos menses, postquam noverit illas Romæ promulgatas, *Duplex* illarum genus distinguit. *Primum*, illarum, quæ præcipiunt illam localem publicationem: *Alterum*, illarum, quæ eam non præcipiunt, quarumque illæ tantum publicandæ sunt, quæ Diœcesi utiles esse posse videntur: Summorum Pontificum quæ quotannis, de qualibet causâ ab illis edentur. *Episcopus duobus saltem post mensibus, quas ille Romæ editas noverit, in sua Diœcesi potissimum promulgandas curet, quas promulgari in iis ipsis jussu erit: tum illas item, quas ad Ecclesiæ gubernationem pertinere aliquâ ratione posse, judicabit.*

Hinc observare juvat, extare Canones, qui Officiales Curia Romana directè respiciunt, & indirectè quoscumque illorum expeditionibus indigentes; & quoad hos Canones, non semper necessarium, ut per loca subdita publicentur. Ejusmodi sunt Regulae Cancellariæ circa Beneficiales Provisiones, modumve judicandi lites.

Alios autem occurrere, qui directè pertinent ad Populum. Hos autem semper per loca publicandos; quia agunt de faciendis, aut vitandis ab ipso. Observandum etiam inter Canones posterioris generis, extare nonnullos, qui ea officia Populi spectant, quæ illorum multa interest numquam oblivisci: & quoad istos, necessarium, ut pluries per loca publicentur, postea inter publicationes competenti intervallo.

Indè factum est, ut Concilium *Tridentinum* Cap. I. Sess. xxiv. de Reform. Matrim. iusserit iterum atque iterum Decretum suum contra *Clandestina Matrimonia*, per loca publicare, prout opus erit.

Tom. I.

Hinc quoque *Mediolanense III.* An. 1573. habitum, præcipit publicare in Ecclesiis Cathedralibus, prima Dominica Quadragesimæ, Canones ipso facto excommunicantes, unde quaque desumantur, sive ex Bullis Pontificum, sive ex Conciliis Generalibus, præsertim Concilio *Tridentino*, sive ex Conciliis Provinciæ, sive ex Statutis Synodalibus, de iis, quæ ad Sacramentum Pœnitentiæ pertinent. Hinc idem Concilium *Tit. ult.* præcipit, ut colligantur ex Decretis suis, quæ ad Laicos spectant, illaque promulgentur per partes, tempore convenienti.

CAPUT SEPTIMUM.

Continens Objectiones Generales contra Testimonia supra adducta, circa necessitatem Publicationis faciendæ per loca Decretis subdita.

NE quid dubietatis remaneat, circa allata Testimonia probationemque indè deductam, operæ pretium duximus, quæcumque hic colligere, quæ adversus illa objici possunt.

Primum, quod occurrit, est, quòd inter Concilia, post Concilium *Tridentinum* convocata, extant nonnulla, quæ præcipiant sua Decreta obligare, duos aut sex menses post publicationem factam in Metropoli, sive vivâ voce, sive scripto locis publicis affixo, nullâ factâ mentione publicationis faciendæ intereâ per Diœceses. Hujus generis sunt Concilia *Mediolanensis*, supra laudata: Concilium *Aquense* 1585. Concilium *Tholosanum* 1590. ad calcem Constitutionum, & *Tit.* ubi de iis, quæ generatim illos respiciunt.

Sed hoc objectum facillè solvitur, 1º. Eo planè modo, quò soluta est Objectio petita ex Bullâ *Pii IV.* Nempe, tempus hujus suspensionis concessum esse, ut intereâ per Diœceses publicentur, quæ in Metropoli promulgata sunt. Quod eo verifimilius videtur, quò omni probabilitate caret, hæc Concilia derogare voluisse Concilio *Lateranensi IV.* celeberrimo, aliisve Canonibus maximè notandis, supra laudatis, à quibus præceptum est, ut Conciliorum Statuta in Synodis Diœcesanis publicarentur. Hæc autem solutio confirmatur à quibusdam ex Conciliis objectis, quæ non præcipiunt tempus, à quo Decreta obligare debeant, computandum à die publicationis, factæ in Metropoli, nisi postquam iusserunt, ut illa fieret in qualibet Diœcesi, proxima Synodo in ea celebranda. Ejusmodi est Concilium *Burdigalense* An. 1583. Indè enim sequitur credidisse, non sufficere illa promulgare in Metropoli, sed oportere etiam, ut in Diœcesi publicarentur.

Alia est solutio, brevior quidem, sed non minùs valida: nempe, Concilia, quæ de publicatione in Diœcesi faciendâ obscurè locuta sunt, vel de eâ tacuerunt, per cætera interpretanda, quæ illam clarè præceperunt. Sunt enim & numero potiora, nec non & dignitate.

Objectio longè difficilior desumitur ex Concilio *Mexicano*, An. 1585. celebrato; hoc enim expressè dicit publicationem, quæ fit in Metropoli, sufficere ad inducendam obligationem, per totam Provinciam; singulasque, quæ fiunt per Diœceses, fieri tantum ad majorem cautelam. Verba ejus hæc sunt: *Nè autem aliqua persona, sive Secularis, sive Ecclesiastica, ab horum Decretorum observatione per ignorantiam se valeat excusare, sub prætextu quòd huic promulgationi non interfuerit, hæc Synodus decernit sufficientem esse solemnem eorum publicationem in hac Diœcesi factam, ut omnes iisdem subiaceant, ac in eis contentas penas incurrant. Monet etiam, ad uberiorem cautelam, Episcopos, ut eadem in suis Diœcesibus, si opus fuerit; Vicario verò, seu Præsidenti, Sede Episcopali vacante, præcipit, ut infra duos menses, à die habitæ notitia computandos, in Ecclesia Cathedrali, Decreta prædicta respectivè publicari faciant.*

Huic Objectioni nulla responsio convenientior, quam,